

Med Sverigedemokraterna i riksdagen kommer vi för första gången på mycket länge få höra kulturpolitiska inlägg i riksdagsdebatterna som kräver stopp för samhällsfinansierad kultur som inte passar in i en snäv nationalistisk världsbild. Parallellerna är tydliga till den kulturpolitik som förts av varje totalitär regim i modern tid, exempelvis nazismen i Tyskland och det kommunistiska Sovjetunionen. Totalitära regimer har i alla tider sett kulturen både som ett hot mot de rätta värdena och som ett viktigt verktyg för förverkligandet av det nya drömsamhället. Det är en kultursyn som går på tvärs emot det arbete som sker på landets museer, där demokrati, mångfald och vidgade perspektiv står i fokus.

”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.” Så låter det i riksdagens kulturpolitiska mål. Och även om målen är nyformulerade så är de representativa för en grundläggande samsyn över partigränser som funnits kring kulturens roll i många decennier.

Med årets valresultat är det dock alltså slut på den samsynen i riksdagen.

Sverigedemokraterna säger sig vilja avveckla alla anslag som går till kultur vars syfte är att ”chockera, uppröra och provocera”. I stället ska kulturen ”ha ett konstruktivt syfte och en bred folklig förankring”. Att de menar allvar är tydligt i Skåne, där de har ett starkt fäste. En fotoutställning på museet Kulturen i Lund stämplades av partiet som ”pervers”.

Landets museer arbetar sedan lång tid tillbaka i rakt motsatt riktning jämfört med de värderingar som burit Sverigedemokraterna in i riksdagen. I våra utställningshallar kan besökaren vidga perspektiven på samhällsutvecklingen genom att ta del av andra kulturer, andra tider och andra perspektiv än de som vi tar för givna. Och inte alltför sällan erbjuder vi upplevelser som chockar, upprör eller provocerar.

Ett viktigt och allt vanligare tema på landets museer är att problematisera flera av de värden som Sverigedemokraterna säger sig vilja värna. Nu på lördag öppnar exempelvis Smålands museum vandringsutställningen ”Kan svenskheten ta slut?”, producerad av Regionmuseet Kristianstad. Där berättas historien om 1800-talets konstruktion av svenskheten som en förenklad idé om ett folk och en kultur. För landets museer ger valresultatet tunga skäl till att ytterligare intensifiera arbetet med att lyfta fram perspektiv som bidrar till förståelse av mångfaldens betydelse för demokrati och samhällsutveckling.

Det kan tyckas avlägset att en sådan syn på kulturpolitiken som företräds av Sverigedemokraterna skulle vinna avgörande inflytande i Sveriges riksdag, men utvecklingen i andra europeiska länder visar hur lätt värderingarna kan förskjutas över hela det politiska landskapet.

Nu måste de övriga riksdagspartierna – och alla andra som vill se ett fritt kulturliv – höja rösten. I ett demokratiskt samhälle har alla rätt att tycka bra eller mindre bra om en museiutställning, en teaterföreställning eller en bok. Men när politiska partier tar sig rätten att avgöra vilken kulturyttring som är ”konstruktiv”, och vilken som är för ”provocerande” är det hög tid att säga ifrån.

Sveriges museer kommer att fortsätta utmana våra invanda föreställningar, vidga perspektiven och belysa hur mångfald och demokrati berikar samhället.

RIKSFÖRBUNDET SVERIGES MUSEER

Lars Amréus
Ordförande

Mats Persson
Generalsekreterare